

PODZIAŁY RZECZOWE AKT ARCHIWÓW SZEŚCIU ZAKONÓW ŻEŃSKICH *

POD KIERUNKIEM KS. PROF. STANISŁAWA LIBROWSKIEGO

OPRACOWAŁY MIEJSCOWE ARCHIWISTKI **

PRZEDMOWA

Poniższe układy akt nie dotyczą z góry wytypowanych instytucji kościelnych, lecz tylko tych, które m.in. dostarczyły je podpisanemu na seminarium dla archiwistek zakonnych, prowadzone przez niego w Lublinie z ramienia Ośrodka ABMK przy KUL w r. 1969. Nie można też powiedzieć, by dane archiwa były akurat najzasobniejszymi względnie najlepiej prowadzonymi. Może i tak. W każdym razie sam fakt, że pewne siostry archiwistki miały odwagę swoje wykazy najpierw przedstawić do wglądu i publicznej dyskusji, a następnie do druku mówi przynajmniej jedno — iż owe zbiory żyją, że ich służba archiwalna pracuje.

Właśnie wspomniane seminarium, wykonując jedną z rezolucji poprzedniego kursu z r. 1967, miało zająć się tymi planami. Mianowicie siostry archiwistki z domów generalnych i prowincjalnych były prawie zobowiązane przysłać podpisanemu, na określony czas przed rozpoczęciem zjazdu

* Są to (wymienione alfabetycznie) cztery społeczności duchowne posiadające swoją centralę w Polsce: 1) Zgromadzenie Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus, 2) Zgromadzenie Sióstr Misjonarek Św. Rodziny, 3) Zgromadzenie Sióstr Służek NMP Niepokalanej, 4) Zgromadzenie Sióstr Św. Teresy od Dzieciątka Jezus — oraz dwie mające w naszym kraju tylko zarządy prowincjalne: 1) Zgromadzenie Sióstr Św. Katarzyny, 2) Zakon Św. Urszuli Unii Rzymskiej (kancelaria i archiwum).

** Nazwiska autorek są podane niżej na właściwych miejscach.

w r. 1969, zredagowane przez siebie wykazy, aby mógł się z nimi zapoznać i ewentualnie je poprawić¹.

Atoli, jak to zwykle bywa, tylko mały procent uczestniczek tego kursu przysłał owe schematy wcześniej. Niektóre raczyły przywieźć dopiero ze sobą, natomiast większość wcale ich nie dostarczyła.

Plany te były publicznie czytane i omawiane. Pewna ilość wykazów odpadła jako tylko dostateczna. Uznano bowiem, iż mogą one być zatrzymane jedynie we własnym środowisku, bez tendencji rozpowszechniania wśród innych.

Układy akt drukowane poniżej zostały uznane za dobre lub nawet bardzo dobre. Mogą przeto być stosowane nie tylko we własnym zgromadzeniu, albo w podobnych mu pod względem reguły czy wykonywanych prac zewnętrznych (zawodowych) przez członkinie danych instytutów, ale nawet — po odpowiednim przystosowaniu — w regułach obcych. Wprowadzić zakony, a szczególnie zgromadzenia żeńskie, głównie z powodu wielkiej ich liczby, znacznie różnią się między sobą celami, organizacją, pracą, a co za tym idzie: także dokumentacją kancelaryjną i archiwalną, ale przecież — mimo tego wszystkiego — jak w życiu codziennym i duchowym, tak też w nauce i pracy nad swym zasobem dokumentalnym, mogą one nawzajem z siebie w jakiś sposób korzystać i naprawdę wiele skorzystać.

W niniejszym tomie czasopisma publikujemy krótkie układy rzeczowe archiwów aż sześciu zgromadzeń żeńskich. Odleżały się one przez kilka lat, w których również w znacznym stopniu oszlifowały się i udoskonaliły Siostrzom Służebniczkom Starowiejskim, które przodują innym zgromadzeniom rozbudowaną organizacją, pracą, zasobem archiwalnym oraz troską o jego uporządkowanie i wykorzystanie, wydrukowaliśmy już obszerniejszy podział akt w poprzednim tomie² z nadzieją, że niezadługo zobaczymy na tych łamach właściwy inwentarz akt ich archiwum. Spodziewamy się również, że w następnych tomach naszego wydawnictwa znajdą się schematy i układy akt innych jeszcze zakonów i zgromadzeń.

Powszechnie panuje opinia, że na kancelariach i archiwach zakonnych, zwłaszcza żeńskich, poza siostrami, które w nich pracują, mało kto się wyznaje. Spostrzezenie to odnosi się nie tylko do archiwistów świeckich, ale także kościelnych, diecezjalnych. Jakkolwiek z jednej strony również sam

¹ Por. s. K. Sobul. *Sprawozdanie z seminarium archiwistyki kościelnej przeprowadzonego na KUL w roku 1967*, „Arch. Bibl. Muz.”, t. 16: 1968, s. 279—282.— S. K. Sobul. *Sprawozdanie z seminarium archiwistyki kościelnej, poświęconego kancelariom i składnicom akt zakonów i zgromadzeń żeńskich w Polsce*, „Arch. Bibl. Muz.”, t. 20: 1970, s. 195—202.

² Por. *Podział rzeczowy akt i częściowy inwentarz Archiwum Głównego Sióstr Służebniczek NMP NP w Starej Wsi*; pod kier. ks. prof. S. Librowskiego oprac. s. T. Kudryk, „Arch. Bibl. Muz.”, t. 33: 1976, s. 53—69.

nie mogę powiedzieć, abym się na tych sprawach lepiej znał od innych, to przecież z drugiej — do zajęcia się tymi wykazami, ulepszania ich i firmowania w druku uprawniają mnie w jakimś stopniu: długoletni staż archiwalny w bogatym archiwum diecezjalnym, prowadzenie szeregu kursów i seminariów z archiwistyki kościelnej oraz nauczanie m.in. tego przedmiotu na uniwersytecie.

Ponizej na swoich miejscach, obok autorek wykazów, podano zwięzłą informację o danym zgromadzeniu oraz znak (skrót) poszczególnych archiwów (przechowujących i wytworzonych).

W ten sposób wspólnie z siostrami archiwistkami kontynuujemy trudne dzieło. Zapewne zaczęliśmy w naszej dziedzinie od rzeczy mniej doskonałych ufając, iż w przyszłości — także na ich podstawie — opracujemy rzetelne inwentarze naszych zasobów.

Ks. Stanisław Librowski

I. ARCHIWA GŁÓWNE ALBO GENERALNE

1. ARCHIWUM ZGROMADZENIA SIÓSTR KARMELITANEK DZIECIĄTKA JEZUS W SOSNOWCU (jednozespołowe)

WYKAZ AKT

Opracowała s. Monika Tarczyja Więżik

Informacja o zgrom. Zgromadzenie Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus (Congregatio Sororum Carmelitarum Infantis Jesu) założone w r. 1921. Należy do III Zakonu Karmelitańskiego. Istnieje na prawie papieskim. Zarząd gen.: Sosnowiec, ul. Wiejska 25 (Por. o. J. Bar. *Zakony żeńskie w Polsce w 1967 r.*, „Prawo kanon.”, r. 11: 1968, nr 3/4, s. 350).

Znak arch.: AKDzJ = Archiwum Karmelitanek Dzieciątka Jezus

Seria I. Prawdawstwo:

1. Konstytucje, statut
2. Zwyczajnik, ceremoniał
3. Ordynacje Kapituł Gen., zarządzenia Przełożonej i Rady Gen.
4. **Modlitewnik**
5. Różne

Seria II. Zarząd Zgromadzenia:

1. Księga protokołów Kapituły Generalnej
2. Księga protokołów Rady Generalnej
3. Księga protokołów zjazdów i spotkań
4. Księga wizytacji generalnych
5. Nominacje na urzędy

Seria III. Sprawy personalne:

1. Księga ewidencyjna
2. Księga przyjęć do postulatu
3. Księga obłóczyn
4. Księga I profesji i odnowień
5. Księga profesji wieczystej
6. Księga egzaminu kan. do obłóczyn
7. Księga egzaminu kan. do I profesji
8. Księga egzaminu kan. do profesji wieczystej
9. Księga nekrologów
10. Kartoteka personalna
11. Teczki z dokumentami sióstr
12. Różne

Seria IV. Majątek Zgromadzenia:

1. Domy własne, fundacje
2. Domy dzierżawione
3. Domy parafialne
4. Domy zlikwidowane
5. Księga fundatorów (zobowiązań)
6. Księga dobroczyńców
7. Księga posagów
8. Dokumenty podatkowe
9. Dokumenty ubezpieczeniowe
10. Umowy z parafiami o pracę

Seria V. Korespondencja:

1. Stolica Ap. i Prymas Polski
2. Biskupi i Kurie i Diecezjalne
3. Domy Zgromadzenia
4. Oferty w sprawie objęcia placówek
5. Urząd do Spraw Wyznań
6. Różna

Seria VI. Dokumentacja historyczna:

1. Kroniki, albumy, filmy
2. Listy M. Założycielki (Janiny Teresy od św. Józefa Kierocińskiej) i O. Założyciela (Anzelma Gądka)

3. Opracowania siostr do żywotu M. Założycielki
4. Różna

2. ARCHIWUM ZGROMADZENIA SIÓSTR MISJONAREK ŚW. RODZINY W BIAŁYMSTOKU (jednozespołowe)

PLAN AKT

Opracowała s. Zofia Agnes Studzińska

Informacja o zgrom.: Zgromadzenie Sióstr Misjonarek Św. Rodziny (Congregatio Sororum Missionariorum S. Familiae) powstało w r. 1905. Posiada zatwierdzenie papieskie. Zarząd gen.: Białystok, ul. Dąbrowskiego 1 (Por. J. Bar: *Zakony żeńskie*, s. 350).

Znak arch. AMŚwR = Archiwum Misjonarek Św. Rodziny

Seria I. Dokumenty ustawodawcze i podstawowe:

1. Aprobata Zgromadzenia (1967)
2. Konstytucje
3. Dyrektorium i zwyczajnik
4. Ceremoniał i modlitewnik

Seria II. Zarząd Zgromadzenia:

1. Kapituły Generalne
2. Protokoły posiedzeń
3. Okólniki, zarządzenia
4. Inne pisma:
 - a. Biuletyn ogólnozakonny
 - b. Życzenia
 - c. Listy
5. Wizytacje Zgromadzenia

Seria III. Domy i siostry:

1. Placówki Zgromadzenia
2. Kandydatki
3. Postulat
4. Nowicjat
5. Juniorat
6. Profeski
7. Ewidencja siostr
8. Kwestionariusz obłóczyn

9. Kwestionariusz profesji wieczystej
10. Wspomnienia o zmarłych siostrach

Seria IV. K o r e s p o n d e n c j a :

1. Stolica Apostolska
2. Prymas Polski
3. Wydział Spraw Zakonnych
4. Kuria Diecezjalna Domu Głównego
5. Inne Kurie Biskupie
6. Władze państwowe
7. Oferty nowych placówek
8. Inne zakony
9. Różna

Seria V. S p r a w y m a j a t k o w e :

1. Posagi, spadki
2. Inwentarze, wykazy, rachunki
3. Materiały socjalno-prawne
4. Straty materialne

Seria VI. M a t e r i a ł y i o p r a c o w a n i a h i s t o r y c z n e :

1. Materiały do historii Zgromadzenia
2. Kronika Zgromadzenia
3. Uroczystości Zgromadzenia
4. Sprawozdania z działalności Zgromadzenia
5. Materiały maryjne
6. Materiały milenijne
7. Materiały soborowe
8. Materiały o życiu zakonnym
9. Utwory i spuścizny sióstr
10. Założycielka Zgromadzenia (m. Bolesława Maria Lament):
 - a. Rękopisy Założycielki
 - b. Maszynopisy Założycielki
 - c. Rękopisy do Założycielki
 - d. Maszynopisy do Założycielki
 - e. Rękopisy o Założycielce
 - f. Maszynopisy o Założycielce
 - g. Druki
11. Opracowania dziejów Zgromadzenia
12. Różne

3. ARCHIWUM GENERALNE ZGROMADZENIA SIÓSTR SŁUŻEK
NMP NIEPOKALANEJ W MARIÓWCE (jednozespołowe)

PODZIAŁ AKT

Opracowała s. Honorata Skorupska

Informacja o zgrom.: Zgromadzenie Sióstr Służek NMP Niepokalanej (Congregatio Sororum Servularum BMV Immaculatae), bezhabitowe. Założone w r. 1876. Posiada prawa papieskie. Zarząd gen.: Mariówka, poczta Smogorzów W kraju dzieli się na 3 prowincje (Por J. Bar: *Zakony żeńskie*, s. 348—349).

Znak arch.: AZSS = Archiwum Zgromadzenia Sióstr Służek

Seria O. Organizacja Zgromadzenia:

Pods. I. Ustawodawstwo.

1. Reguła i konstytucje
2. Instrukcje
3. Dyrektorium i zwyczajniki
4. Ceremoniały i modlitewniki
5. Różne

Pods. II. Administracja:

1. Akta Kapituł Generalnych
2. Akta Kapituł Prowincjalnych
3. Protokoły posiedzeń Rady Generalnej
4. Listy okólne
5. Protokoły wizytacji generalnych i prowincjalnych

Pods. III. Korespondencja:

1. Z władzami kościelnymi:
 - a. Stolica Apostolska
 - b. Prymas i Ośrodek Zakonny
 - c. Ordynariusze diecezjalni
2. Z władzami zakonnymi:
 - a. Prowincjalnymi
 - b. Domowymi (filialnymi)
3. Z władzami świeckimi:
 - a. Centralnymi
 - b. Wojewódzkimi i niższymi
4. Różna

Seria P. Personalialia:

Pods. I. Ogólne:

1. Księga główna
2. Księga statystyczna
3. Księga postulatu
4. Księga nowicjatu
5. Księga zmarłych

Pods. II. Przełożonych i piastujących urzędy

Pods. III. Poszczególnych sióstr

Pods. IV. Osób związanych ze Zgromadzeniem

Pods. V. Innych osób *

Pods. VI. Różne

Seria M. Majątek:

Pods. I. Nieruchomości:

1. Kupno — sprzedaż
2. Fundacje, darowizny
3. Księgi wieczyste
4. Inwentarze nieruchomości:
 - a. Domy mieszkalne
 - b. Zabudowania gospodarcze
 - c. Areał uprawny
5. Inwestycje
6. Straty (w domach i gruntach)

Pods. II. Ruchomości:

1. Kupno — sprzedaż
2. Księga posagów
3. Inwentarze ruchomości:
 - a. Domy
 - b. Kaplice
4. Budżet
5. Inwestycje
6. Podatki
7. Ubezpieczenia

Pods. III. Różne

Seria D. Dokumentacja historyczna:

Pods. I. Źródła:

1. Złote księgi
2. Kroniki
3. Wspomnienia, pamiętniki
4. Korespondencja i spuścizny sióstr

Pods. II. Materiały fotograficzne i muzealne:

1. Albumy

- 2. Przedmioty muzealne
- Pods. III. O p r a c o w a n i a.
 - 1. Rękopiśmienne i w maszynopisach
 - 2. Drukowane
- Pods. IV R ó ż n a

4. ARCHIWUM GŁÓWNE ZGROMADZENIA SIÓSTR ŚW. TERESY OD DZIECIĄTKA JEZUS W RYCHNOWIE (jednozespołowe)

UKŁAD AKT

O p r a c o w a ł a s. Sabina Maria Wicińska

I n f o r m a c j a o z g r o m . : Zgromadzenie Sióstr Św. Teresy od Dzieciątka Jezus (Congregatio Sororum S. Teresiae a Jesu Infante) powstało w r. 1936. Znajduje się na prawie diecezjalnym. Zarząd gen.: Rychnowo 40, poczta Szydłak (Por. J. Bar: *Zakony żeńskie*, s. 356).

Z n a k a r c h . : A S Ś w T = Archiwum Sióstr Św. Teresy

Seria I. O g ó l n e

- 1. Konstytucje
- 2. Rozporządzenia władz duchownych i świeckich
- 3. Akta posiedzeń Zarządu
- 4. Nowicjat
- 5. Kształcenie sióstr
- 6. Sprawy gospodarcze
- 7. Kronika Zgromadzenia

Seria II. D o m y z a k o n n e :

- 1. Akta dotyczące się domów Zgromadzenia (alfab.)
- 2. Prace apostołskie

Seria III. S p r a w y p e r s o n a l n e :

- 1. Personalalia sióstr
- 2. Księga zmarłych zakonnic
- 3. Korespondencja i pisma (spuścizna) sióstr
- 4. Różne

II. ARCHIWA PROWINCJALNE

1. ARCHIWUM PROWINCJI ZGROMADZENIA SIÓSTR ŚW KATARZYNY W BRANIEWIE (jednozespolowe)

WYKAZ AKT

Opracowała s. Anna — Maria Joanna Staniszevska

Informacja o zgrom.: Zgromadzenie Sióstr Św. Katarzyny (Congregatio Sororum S. Catharinae) założone w r. 1571. Istnieje na prawie pańskim. Zarząd gen.: Rzym — Grottaferrata, via Provinciale. Zarząd prow.: Braniewo, ul. Moniuszki 7 (Por. J. Bar: *Zakony żeńskie*, s. 350).

Znak arch.: APSK = Archiwum Prowincji Sióstr (Św.) Katarzyny

Seria I. Ogólne:

1. Reguła, dyrektorium
2. Ceremoniały, modlitewniki

Seria II. Administracja:

1. Protokoły posiedzeń Rady Prowincjalnej
2. Księga Kapituł Prowincjalnych
3. Listy okólne Przełożonej Prowincjalnej
4. Nominacje na urzędy
5. Protokoły wizytacyjne
6. Sprawozdania i statystyki

Seria III. Korespondencja:

1. Z władzami kościelnymi:
 - a. Prymas Polski
 - b. Kurie Biskupie
 - c. Proboszczowie
2. Z władzami zakonnymi:
 - a. Zarząd Generalny
 - b. Przełożone i członkinie domów
 - c. Zakony obce
3. Z władzami świeckimi:
 - a. Urzędy administracyjne
 - b. Urzędy finansowe

Seria IV. Personalia:

1. Personalia sióstr
2. Księga ślubów czasowych
3. Księga ślubów wieczystych

4. Akta przeniesień
5. Księga występujących i wydalonych
6. Księga zmarłych

Seria V. Sprawy gospodarcze:

1. Dokumentacja techniczna (plany i mapy)
2. Inwentarze i rachunki
3. Ubezpieczalnie
4. Podatki

2. WYKAZ AKT URZĘDU PROWINCJALNEGO ZAKONU ŚW. URSZULI UNII RZYMSKIEJ W WARSZAWIE

Opracowała s. mgr Lidia Teodata Dopierała

Informacja o zak.: Zakon Św. Urszuli Unii Rzymskiej (Unio Romana Ordinis S. Ursulae) został założony w XVI w. a na ziemiach polskich osiedlił się w r. 1857. Instytucja na prawie papieskim. Zarząd gen.: Rzym, via Nomentana 236. Zarząd prow.: Warszawa, ul. Raclawicka 101 (Por. J. Bar. *Zakony żeńskie*, s. 351).

Seria A. Akta ogólne:

- Pods. I. Statuty, konstytucje, zwyczajniki itp.
- Pods. II. Kuria Generalna:
 1. Nominacje
 2. Władze uzyskane
 3. Dyspensy
 4. Okólniki Przełożonej Generalnej
 5. Instrukcje Kurii Generalnej
 6. Wiadomości z Zakonu
 7. Nekrologi z Zakonu
 8. Biuletyny ogólnozakonne
- Pods. III. Kapituły Prowincjalne:
- Pods. IV. Przełożona Prowincjalna:
 1. Okólniki
 2. Listy i zarządzenia, wiadomości
 3. Wizytacje
 4. Przyjęcia do Zakonu
 5. Inne
- Pods. V. Rada Prowincjalna.
 1. Akta
 2. Protokoły narad
 3. Nominacje

- Pods. VI. Zarządzenia władz kościelnych i świeckich:
 1. Kościelnych
 2. Świeckich
- Pods. VII. Administracja:
 1. Księga kandydatek
 2. Księga postulatu
 3. Księga nowicjatu
 4. Księga junerek
 5. Księga profesek
 6. Księga zmarłych
 7. Księga zjazdów i spotkań
 8. Sprawozdania i statystyki dla władz zakonnych
 9. Sprawozdania i statystyki dla władz diecezjalnych
 10. Schematyzmy Prowincji
- Pods. VIII. Działalność:
 1. Fundacje
 2. Misje
 3. Pisarska i wydawnicza:
 - a. Dot. Zakonu
 - b. Dot. innych spraw
- Pods. IX. Sprawy gospodarcze:
 1. Majątkowe
 2. Podatkowe
 3. Ubezpieczeniowe
- Seria B. Akta szczególne:
 - Pods. I. Domy zakonne:
 - 1 i następne (alfab.)
 - Pods. II. Zakonnice:
 - 1 i następne (alfab.)

2a. UKŁAD AKT JEDNEGO ZESPOŁU (DOMU WIĘKSZEGO) W ARCHIWUM PROWINCJALNYM ZAKONU ŚW. URSZULI UNII RZYMSKIEJ W KRAKOWIE

Opracowała s. mgr Lidia Teodata Dopierała

Znak arch.: APUUR = Archiwum Prowincji Urszulanek Unii Rzymskiej

Seria I. Akta ogólne:

1. Konstytucje, reguły, dyrektoria
2. Fundacje i erekcje

Seria II. Administracja Domu:

1. Księga kapituł
2. Księga narad
3. Księga nowicjatu
4. Księga profesek

Seria III. Działalność Domu:

1. Szkoły, bursy, internaty
2. Stowarzyszenia religijne
3. Byłe wychowanki
4. Działalność charytatywna
5. Działalność wydawnicza

Seria IV. Sprawy ekonomiczne

1. Zabudowania klasztorne
2. Posiadłości rolne
3. Posagi, spadki, darowizny
4. Inwestycje
5. Inwentarze ruchomości i nieruchomości
6. Rachunki
7. Podatki
8. Ubezpieczenia

Seria V. Korespondencja:

1. Z urzędami zakonnymi
2. Z urzędami diecezjalnymi
3. Z urzędami świeckimi
4. Z osobami duchownymi
5. Z osobami świeckimi

Seria VI. Materiały i opracowania historyczne:

1. Schematyzmy Prowincji
2. Kronika Domu
3. Spuścizny siostr
4. Opracowania historyczne

SPIS TREŚCI

Przedmowa	[1]
I. Archiwa główne albo generalne	[3]
1. Archiwum Zgromadzenia Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus w Sosnowcu	[3]
2. Archiwum Zgromadzenia Sióstr Misjonarek Św. Rodziny w Białymstoku	[5]
3. Archiwum Generalne Zgromadzenia Sióstr Służek NMP Niepokalanej w Mariówce	[7]
4. Archiwum Główne Zgromadzenia Sióstr Św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Rychnowie	[9]
II. Archiwa prowincjalne	[10]
1. Archiwum Prowincji Zgromadzenia Sióstr Św. Katarzyny w Braniewie	[10]
2. Wykaz akt Urzędu Prowincjalnego Zakonu Św. Urszuli Unii Rzymskiej	[11]
2a. Układ akt jednego zespołu (domu większego) w Archiwum Prowincjalnym Zakonu Św. Urszuli Unii Rzymskiej	[12]